

Sabahattin Kudret Aksal'ı anmak

Usta şair, oyun yazarı, denemeci, öykü yazarı Sabahattin Kudret Aksal'ın dergilerde, gazetelerde kalmış emeklerinden bir derleme olan 'Yazılar, Yanıtlar' benim için bir sölen oldu. Anılara savruldu.

Nisan Sabahattin Kudret'in doğum ve ölüm ayı: 25 Nisan 1920'de doğmuş, Aksal'ı 19 Nisan 1993'te kaybetmişiz. **Yapı Kredi Yayınları** bu usta şairin, oyun yazarı, denemecinin, öykü yazarının dergilerde, gazetelerde kalmış emeklerinden bir derlemeyi yayımladı: 'Yazılar, Yanıtlar'; Dr. Arif Yılmaz'ın hazırlayışıyla.

Yılmaz, 'Sabahattin Kudret Aksal'ın bütün eserleri serisi içerisinde yer almayan ancak dikkate değer oranda tiyatro eleştirilerini' ayrıca hatırlatıyor. Kim bilir, bu eleştirilere de belki gelecekte kavuşuruz...

'Yazılar, Yanıtlar' benim için bir sölen oldu. Anılara da savruldu. Aksal'ı Argos dergisi döneminde, -şairin son yıllarında-, yakından tanımuştum. Gerçi daha önceden tanışmıştık; şairi konservatuvardaki öğrencilerinden de dinlemiştim.

Sabahattin Bey bir gün derginin yönetim yerine geldi. Kış günüydü: Sabahattin Bey eski, eprimiş; kurşuni bir palto giymişti. Paltosunu çıkarmadan oturdu. Oysa odam iyice sıcaktı. Türk kahvesi içmişti. Dergiye şiirler armağan etti.

Değişen, her şeyi başkalaşan edebiyattan söz açmıştı. Demek ki değer yitimi daha o zamanlar başlamış. **"Bundan sonra para kazanmak için yazılacak" demişti.** Para ve edebiyatı yan yana düşünemiyordu bile. "Geçim sorunu apayrır" diye ekliyor, **sanata para kazanmanın karışmasından adeta ürküyordu. Şiirin git git ve büsbütün geri planda kalacağından kaygılıydı.**

Sonra bir soru: "Siz, kendinizden sonra gelenleri okuyor musunuz?" O yıllarda daha fazla okuyabiliyordum; söyledim. "Dilde özen, söyleyişte bir çaba yakalayabiliyor musunuz?" Ne diyeceğimi, nasıl yanıtlayacağımı bilememiştim.

Sabahattin Bey, dilin hızla çöktüğü kanısındaydı. Yakında, yakın gelecekte sözdiziminin, Türkçe sentaksın hızla bozulacağını ileri sürdü. "Eski dil yeni dil filan demiyorum" diyordu, "Doğrudan doğruya sözdizimi bozulacak." Böylece edebiyat, Aksal'ın seçtiği sözcikle 'yazın' gerçek bir sanat olmaktan çıkacaktı. Bunları söyleyip gitmişti.

'Yazılar, Yanıtlar'da (97. sayfa) diyor ki (yıl 1973):

"Bir romanın az ya da çok satışının, o yapının başarısı değerlendirilirken etkiylebileceğini düşünemiyorum. Ama az satılı romanların ya da başka türlerdeki betiklerin, giderek yayımlanma olanaklarının güçleşebileceğini söylemek istiyorsanız, o doğru. Ne var ki, sayısı belli bir okur kitlesine seslenen **Kitapların** yayımlanma olanağı her zaman azdır."

Güçlüklerin daha artacağını eklemiştir. **Öz edebiyatın git git yazılmaz olacağı kaygısını vurgulamış.** "Gerçek buysa, edebiyat için, sorunuzda belirttiğiniz gibi özellikle roman için, iyi bir gelecek denemez buna." 45 yıl öncesinden bu saptayım!..

'Yazılar, Yanıtlar', 1940'lardan başlayarak çağdaş edebiyatımız çerçevesinde, her biri incelikli, derinlikli görüşleri, değişimleri, paylaşımları kapsıyor. Yalnız bir yazı/ değini var ki, tekrar tekrar okudum 'Bir Vapurda Konuşma' (s. 121-123). Sabahattin Bey, anı

ve günce yazmanın kendi kişisel görüş açısından, handiye olanaksızlığı üzerinde durmuş, kişisel görüşünü, yıllar önce, bir söyleşi dolayısıyla Oktay Akbal'a açıklamış. Günün birinde Kemal Özer'in güncesini okurken kendi adıma rastlıyor ve Necatigil'le **Oktay Rifat** üzerine söylediklerinin Özer'ce nasıl yanlış anlaşıldığını fark ediyor. Kemal Özer'e kısa bir yanıt gibi görünen 'Bir Vapurda Konuşma', anı, günce yazarların ve okurların mutlaka özümsemesi gereken bir yazı: "Bırakalım anlam kaymasını bir yana, belki de söylenmemiş bir sözdür o, söyleyeni de ölmüştür, nasıl kanıtlanacak? Sözün sahibi yaşıyorsa yayımlandığını gördüğü saptırılmış tümcelerinin yaşam boyu ardından mı koşacak?"

Anı yazılarımda tek bir ölçütüm oldu: Yalnızca güzel anıları kaleme getirmek... Aksal, Necatigil, **Oktay Rifat** ve Kemal Özer: Hiçbiri aramızda değil bugün; yürek yakıyor. Ustam Oktay Akbal da... Aksal'dan dizelerle bitiriyorum: "Ama hepsinden güzel değil mi/ Bu en sonuncusu/ Sarı çiçekler açar yaz mevsimi/ Bahçesinde". ('Yaz Gecesi', 1944)

